

DE OUDHEID

**3000 V.C.
-500 N.C.**

- 34** De oude wereld
- 36** Mesopotamië
- 38** Spel en plezier
- 40** Het oude Egypte
- 42** Oude monumenten
- 44** De Grote Sfinx
- 46** Verhalen vertellen
- 48** Sieraden
- 50** Het verhaal van de sport
- 52** Oude Griekenland
- 54** Wiskunde
- 56** Het verhaal van democratie
- 58** Opkomst van de Kelten
- 60** Het Perzische keizerrijk
- 62** De Slag bij Issos
- 64** Het verhaal van de filosofie
- 66** Het verhaal van de beeldhouwkunst
- 68** Vroeg keizerlijk China
- 70** Meten van de tijd
- 72** Het Romeinse rijk
- 74** Romeinse technologie
- 76** Religie
- 78** De vernietiging van Pompeï
- 80** Vermaak en festivals
- 82** Oude Indiase rijken
- 84** De transformatie van het Romeinse rijk

- 10** Prehistorie
- 12** Het verhaal van het heelal
- 14** Leven op aarde
- 16** Het tijdperk van de dinosaurïers
- 18** Einde van de dinosaurïers
- 20** Voorouders van de mens
- 22** Landbouw
- 24** Metaalbewerking
- 26** Steden
- 28** Het verhaal van het wiel
- 30** Het geschreven woord

TOT 3000 V.C.

PREHISTORIE

Inhoudsopgave

HET TIJDPERK VAN ONTDEKKINGEN

1450-1750

- 130** Het tijdperk van ontdekkingen
- 132** Technologie van het schrijven
- 134** Schepen
- 136** Renaissance
- 138** De wereld verkennen
- 140** Een route naar India
- 142** Het verhaal van de schilderkunst
- 144** De reformatie
- 146** Spaans Amerika
- 148** De val van Tenochtitlán
- 150** Het Ottomaanse rijk
- 152** Astronomie
- 154** Grote veldslagen
- 156** De Slag bij Lepanto
- 158** Edo Japan
- 160** Koloniaal Amerika
- 162** De wetenschappelijke revolutie
- 164** Slavernij in de VS
- 166** Het Mogolrijk
- 168** China onder de Ming en de Qing
- 170** Scheikunde
- 172** De geschiedenis van de dans
- 174** De gouden eeuw van de piraterij

- 88** De middeleeuwse wereld
- 90** Gouden eeuwen van China
- 92** Vroeg islamitische rijken
- 94** Amerikaanse rijken
- 96** Germaanse volkeren
- 98** Middeleeuws Europa
- 100** De Slag bij Crécy
- 102** De Vikingen
- 104** De kruistochten
- 106** Koninkrijken in Zuidoost-Azië
- 108** Angkor Wat
- 110** Opkomst van de samoerai
- 112** Kastelen
- 114** Vroeg Noord-Amerika
- 116** Nederzettingen in de Grote Oceaan
- 117** De kolonisatie van de Grote Oceaan
- 118** Afrikaanse koninkrijken
- 120** Het Mongoolse rijk
- 122** Kaarten en kaarten maken
- 124** Plagen en epidemieën
- 126** Wapens en uitrusting

500-1450

DE MIDDELEEUWSE WERELD

DE MODERNE WERELD

NA 1914

- 178** Het tijdperk van revoluties
- 180** De Verlichting
- 182** De grote aardbeving van Lissabon
- 184** Natuurrampen
- 186** Muziekgeschiedenis
- 188** Het Russische rijk
- 190** Begin van de VS
- 192** Oversteek van de Delaware
- 194** De Industriële Revolutie
- 196** Aboriginal Australië
- 197** De kolonisatie van Australië
- 198** De bestorming van de Bastille
- 200** De Franse Revolutie
- 202** Geneeskunde
- 204** De napoleontische oorlogen
- 206** Midden-en Zuid-Amerikaanse
onafhankelijkheid
- 208** De trein
- 210** Het nieuws verspreiden
- 212** Bouwkunde
- 214** Het Wilde Westen
- 215** Pioniersoorlogen
- 216** De revoluties van 1848
- 218** Biologie
- 220** Het Britse rijk
- 222** De Amerikaanse burgeroorlog
- 224** Kolonialisme in Afrika
- 226** Telecommunicatie
- 228** Fotografie
- 230** Speurwerk
- 232** Vliegtuigen en luchtvaart
- 234** Stemrecht
- 236** Natuurkunde
- 238** De auto
- 240** Grote avonturen
- 242** De reis van RMS Titanic

1750-1914

- 246** De moderne wereld
- 248** Eerste Wereldoorlog
- 250** De jaren 20
- 251** De jaren 30
- 252** Archeologie
- 254** De Sovjet-Unie
- 256** Het verhaal van wolkenkrabbers
- 258** Tweede Wereldoorlog in Europa
- 260** De oorlog bij de mensen thuis
- 262** De Holocaust
- 264** De D-daylandingen
- 266** De oorlog in de Pacific
- 268** Indiase onafhankelijkheid
- 269** Afrikaanse onafhankelijkheid
- 270** Spionage
- 272** Conflicten in het Midden-Oosten
- 274** Huishoudelijke apparaten
- 276** De Koreaanse oorlog
- 277** De Vietnamoorlog
- 278** De jaren 60
- 280** Postkoloniaal Afrika
- 282** De Koude Oorlog
- 284** Race naar de Maan
- 286** Lancering van de Apollo
- 288** De Cubacrisis
- 290** De Afro-Amerikaanse burgerrechtenbeweging
- 292** Mode
- 294** Verkenning van de ruimte
- 296** Opkomende landen
- 298** Informatica
- 300** Feminisme
- 302** Het Internet
- 304** Jeugdcultuur
- 306** Over robotica
- 308** Britse vorsten
- 310** Amerikaanse presidenten
- 312** Woordenlijst
- 314** Register
- 320** Verantwoording

HET TIJDPERK VAN REVOLUTIES

Meten van de tijd

In het verre verleden hield men de tijd bij door de hoogte van de zon aan de hemel te meten, of door te kijken hoe lang het duurde voordat een kaars opbrandde. Met de uitvinding van mechanische klokken, zo'n 700 jaar geleden, werd de tijdregistratie nauwkeuriger. Tegenwoordig meten we de tijd in fracties van seconden en hebben we direct toegang tot digitale klokken op onze computers en telefoons.

“We meten de tijd met klokken, maar we zien alleen de wijzers van de klok, niet de tijd zelf.”

Italiaanse natuurkundige Carlo Rovelli,
Geciteerd in Discover Magazine, 2007

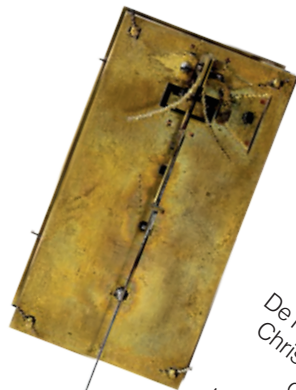

Zakhorloge

De Duitse klokkenmaker Peter Henlein maakt mechanische klokken die klein genoeg zijn om in de zak van een jas te passen. Ze worden aangedreven door een stalen veer die de tandwieljes van de klok laat draaien terwijl hij afrolt.

1524

Slingeruurwerk
De Nederlandse natuurkundige Christiaan Huygens ontwerpt de eerste klok die gebruikmaakt van het regelmatig bewegen van een slinger (voor het eerst beschreven door de Italiaan Galileo in 1602) om de tijd bij te houden. Het is nauwkeurig op een paar seconden per dag.

1656

Mariene chronometer

Na 45 jaar werken voltooit de Engelse klokkenmaker John Harrison de mariene chronometer H4, een zakhorloge dat zo nauwkeurig om te berekenen hoe ver oostelijk of westelijk van Londen ze varen door de lokale middag te vergelijken met de Londense tijd. Het is nauwkeurig tot op drie seconden per dag.

Spoorwegtijd

Spoorwegstations in Groot-Brittannië synchroniseren hun klokken en dienstregelingen met Greenwich Mean Time, met Greenardtijd die door de Royal Observatory in Londen is vastgesteld. Voordien had elke stad zijn eigen lokale tijd, gebaseerd op de zon.

1759

1847

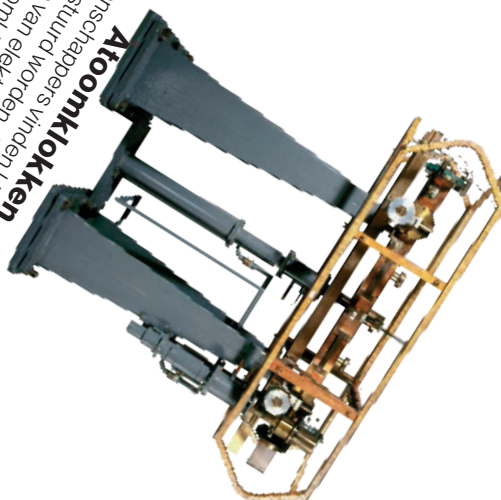
Polshorloges

De eerste polshorloges zijn sieraden – decoratieve armbanden met klokjes. Zakhorloges aan kettingen komen nog steeds meer voor tot de Eerste Wereldoorlog, waarna de polshorloges in militaire stijl populair worden.

1910

Jaren 50

Atoomklokken
Wetenschappers vinden klokken die gestuurd worden door de snelle vibratie van elektronen in atomen. Een atoomklok loopt met minder dan een seconde verschil in een miljoen jaar.

Azteekse kalender

De Azteken in Midden-Amerika gebruikten in steen gehouwen kalenders. De 20 dagen van een maand werden vertegenwoordigd door 20 symbolen rond het centrale gezicht. Er waren 18 maanden in een jaar van 360 dagen – 5 dagen te weinig voor een volledig jaar. De overige vijf dagen werden beschouwd als ongelukkige dagen.

Vroeg Noord-Amerika

De eerste mensen die in Noord-Amerika arriveerden, deden dat ongetwijfeld zonder dat ze daar erg in hadden. Net als hun voorouders joegen ze op mammoeten en andere dieren. Ze volgden ze langs de Siberische kust en over de landbrug tussen Azië en Noord-Amerika. Eenmaal in Alaska, in de loop van de volgende duizenden jaren, verspreidden deze mensen zich geleidelijk over wat nu Noord-Amerika is. Rond 10.000 v.C. was het goed bevolkt.

“Zolang de zon schijnt en het water stroomt, zal dit land hier zijn om leven te geven aan mens en dier.”

Stamhoofd Crowfoot van de Siksika

Brug gesloten

De zeespiegel begint te stijgen en de Beringlandbrug loopt onder water. Inmiddels hebben jager-verzamelaars de prairies van het huidige Canada en de oostkant van de huidige VS bereikt.

±25,000 v.C.

±22,000 v.C.

±10,000 v.C.

9500 v.C.

9000 v.C.

Landbrug

In de laatste ijstijd zijn Azië en Amerika met elkaar verbonden door een vlak, grasrijk, boomloos landschap (toendra), dat de Beringlandbrug wordt genoemd. Hongerige mensen jagen er op dieren en volgen ze over de toendra. Sommige historici geloven dat mensen ook per boot arriveerden.

Thuis op de Beringlandbrug

Vele generaties lang maken mensen van de Beringlandbrug hun thuis. Volgens sommige wetenschappers zitten ze daar vast tussen enorme ijskappen, maar als het ijs smelt, trekken ze naar het zuiden, naar wat nu Canada en de VS zijn.

Verrassende maïs

In de Eastern Woodlands (een groot deel van het huidige Oost-Canada) wordt gejaagd, gevestigd en verzameld, terwijl in de woestijngebieden van het zuidwesten mensen leren hoe ze maïs en andere gewassen moeten verbouwen. Ze maken ook gereedschappen, zoals hamers, slijpspullen en aardewerk.

Naar het zuiden

Jagers verspreiden zich over de Noord-Amerikaanse graslanden naar het Amerikaanse zuidwesten. Ze maken scherpe, steenachtige speerpunten (Clovis-punten) om te jagen op grote dieren zoals de mastodont (een prehistorische verwant van de olifant).

Adena-cultuur

De Adena's gebruiken planten om schoenen, kleren en tassen te maken. Ze bouwen ook enorme landsculpturen, zoals Serpent Mound in Ohio, met alleen manden, graafstokken en menskracht. Waarschijnlijk werden zulke heuvels gebruikt om belangrijke stamleden te begraven.

Pueblo-cultuur

De Pueblo's in het zuidwesten maken gebruik van stenen, modder en stokken om hun huizen te bouwen. Al snel bouwen ze grote structuren die op appartementen lijken. Ze weven doek van katoen, verbouwen diverse groenten en gebruiken steenkool.

Cahokia

De indrukwekkende stad Cahokia ligt in de buurt van het huidige St. Louis. De mensen bouwen enorme heuvels met daar tempels op, omgeven door straten, voorsteden en vervolgens landbouwgrond. Hij was even groot als het Londen of Parijs van toen.

8500 v.C.

±800 v.C.

±100 v.C.

±700

±800

1050

1050

Jagen op bizonen

Mensen die op de grote vlakten van Amerika wonen, jagen lange tijd op mammoeten, maar naarmate deze uitsterven, worden bizonen het belangrijkste doelwit. Jagers maken "buffalo jumps" om grote aantallen bizonen in één keer te doden: ze bouwen hekken van bomen, rotsen, palen en mensen. Stampende kuddes bizonen rennen hier tussendoor en storten over de rand van de klif.

Hopewell-cultuur

Deze jager-verzamelaars en boeren wonen in dorpen van rechthoekige huizen met rieten daken. Ze kweken zonnebloemen, pompoenen en andere zaadplanten. Ze maken ook aardewerk in nieuwe vormen zoals kommen en potten, en pijpen die zijn versierd met dierfiguren.

Machtige Mississippiërs

De mensen uit Mississippi bouwen reusachtige aardse piramides en zetten enorme handelsnetwerken op die de oostelijke helft van Noord-Amerika verbindt. Ze ruilen aardewerk, geweven voorwerpen, koper, zeldzame kristallen en schelpen.

Voorouders Inuit

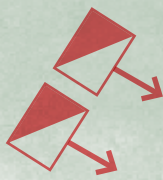
De voorouders van de Inuit komen aan in het bevroren land van de Canadese Noordpool. Deze jager-verzamelaars leven in groepen van ongeveer honderd man, die seizoen na seizoen de kampen verplaatsen om walvissen, kariboes (rendieren), zeehonden en andere prooien te volgen.

Grote veldslagen

Al voor het begin van de vroegste beschavingen voerden families en stammen oorlog met elkaar. Toen steden en staten opkwamen, groeiden en ten ondergingen gedurende vele duizenden jaren, veranderden beslissende slagen op het land, op zee en in de lucht steeds weer de loop van de geschiedenis.

Salamis

Bij de invasie van Griekenland wordt de Perzische marine in een zeeslag bij Salamis door de Atheners, onder leiding van Themistocles, verslagen. Het jaar daarop verslaat een alliantie van Griekse steden het Perzische leger bij Plataea.

Pyrrusoverwinningen

Koning Pyrrhus van Epirus valt Italië binnen en behaalt twee overwinningen op de Romeinen, bij Heraclea en Asculum. Pyrrhus verliest zoveel mannen dat zijn overwinning eigenlijk gelijk staat aan een nederlaag. Sindsdien wordt de uitdrukking "pyrrusoverwinning" gebruikt om een lege triomf aan te duiden.

Actium

De Romeinse politicus Octavianus verslaat zijn vijanden Cleopatra van Egypte en Marcus Antonius in een zeeslag bij Griekenland. De overwinning stelt Octavianus, nu omgedoopt tot Augustus, in staat om het Romeinse rijk volledig in handen te krijgen en keizer van Rome te worden.

1274 v.C.

September 480 v.C.

Oktober 331 v.C.

280-279 v.C.

260 v.C.

Augustus 216 v.C.

2 september 31 v.C.

14 oktober 1066

Kadesh

Een grote veldslag met wagens wordt geleverd tussen het Egyptische leger van farao Ramses II en de Hettieten, onder leiding van Muwatalli II. Ramses claimt de overwinning in inscripties op Egyptische tempels, die het vroegste gedetailleerde verslag van een veldslag geven. De werkelijke uitkomst van de strijd is onbekend.

Changping

De Chinese staat Qin verslaat de staat Zhao bij Changping. Nadat 450.000 Zhao-soldaten zich hebben overgegeven, slacht Bai Qi, de generaal van Qin, hen allemaal af op 240 mannen na; hun levens worden gespaard, zodat ze het nieuws kunnen doorgeven. De staat Qin gaat verder met het verenigen van China.

Gaugamela

Na de invasie van het Perzische rijk wint de Macedonische Alexander de Grote een beslissende overwinning op Darius III van Perzië. Het Perzische leger is veel groter dan dat van de Macedoniërs, maar de mannen van Alexander zijn beter getraind en worden beter geleid. Alexander gaat verder met het veroveren van het hele Perzische rijk.

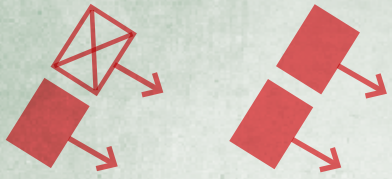
Cannae

De Carthaagse generaal Hannibal valt Italië binnen door met een leger de Alpen over te steken met oorlogsolifanten. In Cannae verwoest hij een leger van tachtigduizend Romeinen door hen te omsingelen.

Hastings

Willem de Veroveraar verslaat en doodt Harold, de Angelsaksische koning, tijdens de slag bij Hastings. De strijd wordt uitgevochten door Normandische ridders te paard die de Angelsaksen te voet, staande in een schildmuur, aanvallen. Franstalige Normandiërs nemen de macht in Engeland over.

Waterloo

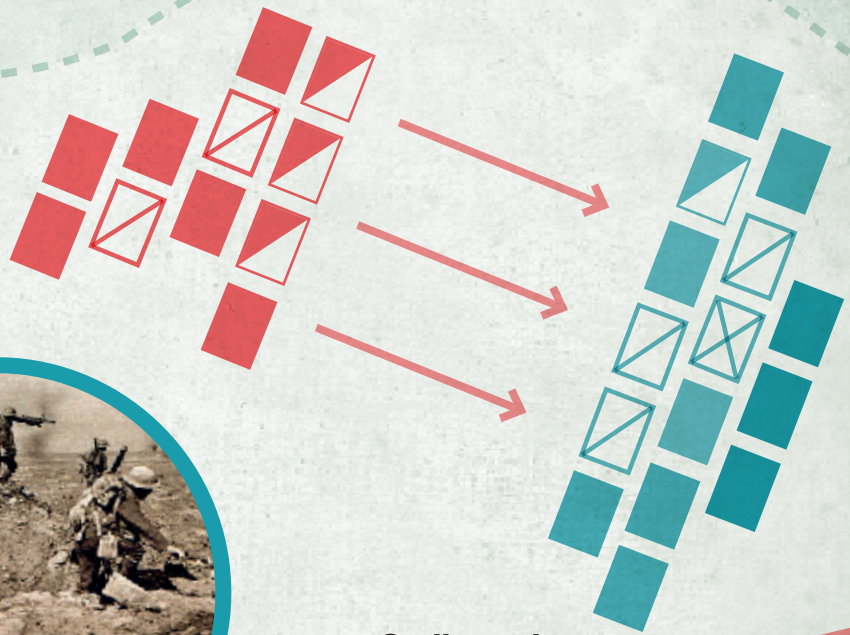
De troepen van de Britse hertog van Wellington en de Pruisische maarschalk von Blücher verslaan Napoleon Bonaparte in een grote veldslag die een einde maakt aan de Napoleontische oorlogen. Wellington vecht een defensieve strijd uit en houdt steeds opnieuw Franse aanvallen tegen, totdat von Blücher met versterkingen arriveert.

“Ik heb duizenden mannen op de grond zien liggen, met hun dode gezichten naar de hemel gericht. Ik zeg u, oorlog is hel!”

VS Generaal William Tecumseh Sherman,
toespraak op de Michigan Militaire Academie, 19 juni 1879

Gevechtdiagrammen

Gevechtdiagrammen zijn door de hele geschiedenis heen gebruikt om gevechten te plannen. Deze diagrammen laten een tactiek zien die omsingeling wordt genoemd, waarbij de vijand van achteren, van opzij of van beide wordt aangevallen.

Stalingrad

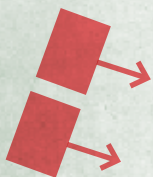
Het Duitse leger voert een grote strijd om de Russische stad Stalingrad te veroveren. In november, als de Duitsers de stad bijna hebben bezet, zetten de Russen een tegenoffensief in. De gevangenen Duitsers geven zich over.

Gettysburg

In deze drie dagen durende strijd, de grootste die ooit in Amerika is gestreden, verslaat het 94.000 man sterke leger aangevoerd door George Meade het confederale leger van Robert E. Lee, dat 72.000 man telt.

De Somme

Tijdens de Eerste Wereldoorlog beginnen de Britten en Fransen een grote aanval, maar ze breken niet door de Duitse linies aan de Somme. Meer dan driemiljoen mannen vechten mee, éénmiljoen wordt gedood.

7 oktober
1571

18 juni
1815

1-3 juli
1863

1 juli –
18 november 1916

4-7 juni
1942

17 juli 1942 –
2 februari 1943

Januari
1968

Lepanto

De Heilige Liga, een alliantie van katholieke mediterrane staten, behaalt een grote overwinning op de Ottomaanse marine (zie pagina's 150-151), in de wateren voor de kust van Griekenland. Dit is de laatste grote zeeslag die volledig met roeiboten (galeien) wordt uitgevochten.

Midway

De VS verslaat Japan in een grote zeeslag tijdens de Tweede Wereldoorlog in de Grote Oceaan, die vooral wordt uitgevochten met vliegtuigen die vanaf vliegdekschepen worden gelanceerd. Japan verliest alle vier zijn vliegdekschepen, terwijl de Amerikanen er maar één verliezen. De Japanse marine herstelt zich niet meer van deze slag.

Het Tet-offensief

Vietcong en Noord-Vietnamese troepen lanceren een massaal offensief tegen de steden van Zuid-Vietnam. De Amerikaanse en Zuid-Vietnamese troepen behalen een beslissende overwinning. Maar in de VS schokt de omvang van de aanval de publieke steun voor de oorlog.

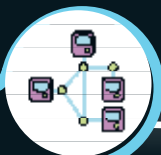
Het Internet

Al meer dan vijftig jaar geleden wordt het internet ontwikkelt in de VS. De regering zoekt een onfeilbare methode waarmee computers met elkaar kunnen communiceren. De eerste jaren wordt het internet alleen gebruikt door wetenschappers en door het leger voor het delen van informatie. Wie had toen kunnen bedenken dat het zou uitgroeien tot iets wat door bijna iedereen ter wereld voor bijna alles gebruikt zou worden? Vandaag de dag heeft ongeveer de helft van de wereldbevolking toegang tot het internet en wordt het door naar schatting vier miljard mensen gebruikt.

1961

ARPANET

De Amerikaanse computerspecialist Leonard Kleinrock bedenkt een manier waarmee computers met elkaar kunnen praten. Dit kan door informatie op te breken in kleine eenheden. Dit wordt ARPANET genoemd en is een voorloper van het internet.

1962

Modem

Onderzoekers aan het Amerikaanse Bell Labs produceren het eerste modem voor commercieel gebruik. Dit apparaat zet digitale signalen om naar elektrische signalen en andersom, zodat computers via een telefoonlijn met elkaar kunnen communiceren.

1971

De eerste e-mail

Ray Tomlinson bedenkt het e-mailprogramma waarmee berichten van de ene computer naar de andere worden gestuurd. Hij introduceert het @-symbool in e-mailadressen.

1998

Opkomst van de zoekmachine

Amerikaanse doctoraalstudenten Larry Page en Sergey Brin bouwen de enorm succesvolle Google-zoekmachine. Dankzij Google vinden we informatie op het internet nu veel sneller en gemakkelijker.

1996

Een video gaat 'viral'

Een 3D-animatie van een dansende baby gaat 'viral' via e-mails die als een kettingbrief doorgestuurd worden. Dit is waarschijnlijk de eerste videoclip die 'viraal gaat' en een voorloper van de meme.

2001

Online encyclopedie

Jimmy Wales en Larry Sanger lanceren Wikipedia, een online encyclopedie waar iedereen aan kan meewerken. In het eerste jaar zijn er al meer dan 20.000 inzendingen, en het wordt de grootste onlinereferentiewebsite.

2004

Opkomst van social media

Mark Zuckerberg, een student aan de Amerikaanse universiteit Harvard, ontwikkelt thefacebook.com. Dit platform zal uitgroeien tot een van de grootste socialnetworksites ter wereld.

2005

Delen van videoclips

YouTube wordt ontwikkeld en wordt een van de snelst groeiende websites waarop mensen hun eigen videoclips kunnen delen met de wereld. Het allereerste YouTube-clipje gaat over olifanten en duurt negentien seconden.

2003

Zelf je muziklijst samenstellen

Apple lanceert zijn iTunes Music Store, waarmee de trend om muziek vanaf het internet te downloaden in gang wordt gezet. Iedereen kan nu zijn favoriete muziklijsten maken en afspelen op de computer of draagbare muziekspeler. In de eerste week worden maar liefst al meer dan een miljoen nummers verkocht.

1973

Hallo, internet

De ARPANET-verbinding tussen University College London en de Royal Radar Establishment in Noorwegen resulteert in het eerste internationale computernetwerk. De term "internet" wordt voor het eerst gebruikt in 1974.

1983

Domeinnamen

Er wordt een systeem ontwikkeld waarmee websites een naam krijgen, met daarachter een extensie zoals .com, .edu. of .org. Dit maakt het voor gebruikers veel makkelijker om te zien welke website ze bezoeken.

1989

World Wide Web

Het World Wide Web begint als een project van de Europese Raad voor Kernonderzoek (CERN) onder leiding van de Britse wetenschapper Tim Berners-Lee. De eerste webbrowser en 's werelds eerste website gaan in 1990 live bij CERN. Drie jaar later is het World Wide Web voor iedereen toegankelijk.

“Het internet is het eerste wat de mens heeft gebouwd, maar dat de mens zelf niet begrijpt.”

Eric Schmidt, voormalig hoofd van Google, in een toespraak op de Internet World Trade Show, 1999

1995

Online shoppen

Vanaf 1995 zien we de opkomst van bedrijven die zullen uitgroeien tot de grootste webshops ter wereld, zoals Amazon.com, wat begint als enorm grote online boekwinkel. Onlineverkoopsites als Ebay, oorspronkelijk Auction Web genaamd, zet zijn eerste artikel te koop (een kapotte laserpointer).

1991

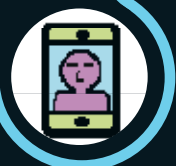
Verse koffie

Onderzoekers creëren een live cameraverbinding tussen een koffiezetapparaat en hun computer zodat ze kunnen zien wanneer de vers gezette pot koffie klaar is. Dit wordt gezien als de eerste webcam.

2017

Internet der dingen

Inmiddels zijn er meer apparaten met het internet verbonden als er mensen op de wereld zijn. Het "Internet der dingen" staat voor alle fysieke objecten in de wereld die met het internet verbonden zijn.

2011

Internet en politiek

Socialemediawebsites zoals Twitter en Facebook spelen een grote rol in de communicatie tussen mensen tijdens een periode van protesten en demonstraties in heel het Midden-Oosten, de zogenaamde Arabische Lente. Via deze sites kunnen demonstranten snel demonstraties organiseren en informatie verspreiden.

2017

Betalen via gezichtsherkenning

Dankzij de technologie van gezichtsherkenning kunnen gebruikers in China met hun gezicht betalen in winkels. Een scanner analyseert het gezicht van de gebruiker en matcht deze met een fotodatabase.

2007

Online stemmen

Estland is het eerste land waar kiezers via internet kunnen stemmen tijdens de verkiezingen, wat het voor veel mensen makkelijker maakt om te gaan stemmen en waardoor de opkomst ook veel hoger wordt.